

5 Tema: MEDIJŲ RAŠTINGUMAS

Šiandieninė žiniasklaida atlieka svarbų vaidmenį formuojant stereotipus, išankstines visuomenės nuostatas, žmonių suvokimą, požiūrį ir elgesį. Kaip teigia 2017 m. Europos komisijos sudaryta medijų raštingumo ekspertų grupė, „...medijų raštingumas yra kaip skėtis, po kurio slepasi visi techniniai, loginiai, socialiniai, pilietiniai ir kūrybiniai piliečio gebėjimai, leidžiantys suprasti, kritiškai įvertinti ir sąveikauti su žiniasklaida. Tai liečia visus žiniasklaidos priemonių kanalus (tradicinius, internetą, socialinę žiniasklaidą) ir visas amžiaus grupes. Tačiau pats svarbiausias dalykas apibūdinantis medijų raštingumą yra asmeninio kritinio mąstymo ugdymas“ (Šaltinis: (E02541), CNECT- DG Communications Networks, Content and Technology).

Ši tema skirta ugdyti medijų raštingumo įgūdžius, mokant geriau interpretuoti žiniasklaidos siunčiamas žinutes. Atlikdami užduotis mokiniai geriau suvoks realybę ir tai, kaip matomas pasaulis. Jie geriau supras žiniasklaidos pranešimų kūrimą, pateikiamą prasmę ir ugdys istorijų pasakojimo įgūdžius.

Istorijos yra vertingas švietimo metodas, o šis vadovas orientuotas į fundamentalius tarpkultūrinius ir tarptautinius klausimus ir jų sąsajas: socialinio įvaizdžio kūrimas – kaip skirtingos žmonių grupės suvokia save ir kitus. Pasitelkiant naujas medijų formas, kurios įvairiai įrašo, išreiškia, perteikia istorijas, mokytojas gali padėti daug geriau suprasti darnaus vystymosi klausimus.

Užduotys šioje dalyje ugdys kritinio mąstymo ir analitinius gebėjimus, vertinant situaciją skirtingose šalyse ir žemynuose. Žemiau pateikiama istorijų pasakojimo schema, kuri gali būti naudinga, jei nuspręsite adaptuoti pateiktas užduotis pagal savo poreikį.

4 ŽINGSNIS

Kaip gerai nuotrauka perteikia istoriją?

Diskusija: nuotraukos reikšmė; sąsajos su darniu gyvenimo būdu;

Aptarkite, kaip sekėsi 1, 2, 3 žingsniai

Įvertinkite, kokį poveikį šis procesas padarė jums. Ar jis pakeitė jūsų mąstymą? Ar tai turės įtakos jūsų elgesiui/pasirinkimui ateityje?

1 ŽINGSNIS

Įvertinkite, kas paveikslėlyje svarbu

Kas nufotografavo nuotrauką ir kodėl? Kas pavaizduotas nuotraukoje?

Kas rodoma nuotraukoje? Kokia emocija nuotraukoje? Kaip ji įtakoja tavo požiūrį į tai, kas pavaizduota?

Kur nuotrauka buvo nufotografuota?

Atspindėkite ir įvertinkite

Analizuokite nuotrauką

Pasidalinkite istorija

Sukurkite istoriją

3 ŽINGSNIS

Įvairias būdais pasidalinkite istorija

Pasidalinkite istorija su kitu asmeniu.

Papasakokite istoriją klasei ar grupei.

Atspausdinkite istoriją kaip rašinį ar laikraščio straipsnį.

Įrašykite istoriją vaizdo ar audio formatu.

2 ŽINGSNIS

Sukurkite nuotraukai istoriją

Sukurkite su darniu gyvenimu susijusią istoriją, naudojantis informacija iš 1 žingsnio.

Turėkite struktūrą, t.y. istorija turi turėti aiškią pradžią (kartą gyveno...) ir pabaigą (....po to visi gyveno laimingai arba ne).

5a užduotis „Kieno ši istorija?“

Kiekvienas mokinys parašys trumpą straipsnį apie turimą nuotrauką ir susies ją su darnaus gyvenimo tema. Po to visi klasiokai bus kviečiami atrasti, kuris straipsnis kuriai nuotraukai tinka.

Darnaus vystymosi įgūdžiai

Sisteminio mąstymo kompetencija;
Normų suvokimo kompetencija;
Kritinio mąstymo kompetencija;
Savęs suvokimo kompetencija.

Pamokos

Kalbos;
Literatūra.

Patarimai ir rekomendacijos

Šiai užduočiai atlikti galima pasinaudoti kortelėmis apie atsakingą ir darnų gyvenimą. Ši užduotis taip pat gali būti atliekama grupėmis po 2 – 3 mokinius.

Priemonės

Nuotraukų rinkinukas – turi būti pakankamai nuotraukų kiekvienam mokiniui (9 priedas);
Rašikliai ir popierius;
Lipnūs lapeliai;
Atsakingo ir darnaus gyvenimo kortelės (8 priedas).

INSTRUKCIJA: Šiai užduočiai atlikti reikės dviejų etapų:

Pirmas etapas:

- Parodykite vieną nuotrauką kaip pavyzdį ir pats papasakokite, ką joje matote, susiedami su darnaus gyvenimo tema. Šis žingsnis padės moksleiviams suprasti tolimesnius veiksmus.
- Padėkite kiekvienam moksleiviui ant stalo po užverstą nuotrauką ir paprašykite, kad jos nerodytų kitiems.
- Padalinkite popieriaus ir rašiklių kiekvienam vaikui. Paprašykite per 5 min. surašyti ant lapo kiek galima daugiau sakinių, nusakančių „istoriją“ matomą nuotraukoje, susiejant su atsakingu ir darniu gyvenimu.
- Surinkite visus mokinių aprašymus.

Antras etapas:

- Priklijuokite nuotraukas prie lentos ir jas sunumeruokite naudojant lipnius lapelius.
- Paaišinkite klasei, kad kiekvienas moksleivių aprašymas bus garsiai perskaitytas klasei atsitiktine tvarka. Po to, kaip aprašymas bus perskaitytas, mokiniai turės spėti, kuriuo numeriu pažymėta nuotrauka yra aprašyta ir savo spėjimą užsirašys ant lapo.
- Kai visi aprašymai bus perskaityti garsiai ir kiekvienas mokinys priskirs po numerį, išsiaiškinkite kuris aprašymas yra skirtas kuriai nuotraukai.
- Aptarkite nuotraukas, jų aprašymus ir kiek nuotraukų pavyko teisingai priskirti prie aprašymo. Kurias nuotraukas buvo sunkiausiai aprašyti ir kodėl?

Klausimai:

- *Ko išmokote atlikdami šią užduotį?*
- *Ar ši užduotis praplėtė jūsų supratimą apie atsakingą ir darnų gyvenimą? Jei taip, tai kaip?*
- *Po kelių savaičių paprašykite moksleivių padiskutuoti ir aptarti, ar ši užduotis paskatino kaip nors pakeisti savo reakciją ar elgesį? Jei taip, tai kaip?*

5b užduotis „Kasdienių daiktų paslaptys“

Dirbdami grupelėse moksleiviai rinks informaciją apie kasdienes daiktus, tuomet pasidalins savo atradimais iš kur yra kilęs produktas, ką galima pasakyti apie jo darnumą.

Darnaus vystymosi įgūdžiai

Sisteminio mąstymo kompetencija;
Kritinio mąstymo kompetencija;
Integruoto problemų sprendimo kompetencija.

Pamokos

Kalbos;
Literatūra;
Geografija.

Patarimai ir rekomendacijos

Priklausomai nuo mokslėivių galimybių ir pomėgių, galite tikslingai pasirinkti/užrašyti kelis klausimus. Vyresniems mokslėiviams galima parinkti daugiau iššūkių reikalaujančius produktus/daiktus, kurie pagaminti iš skirtingų medžiagų, priemonių (pvz. mobilus telefonas, skrudintuvas).

Priemonės

Daiktai/produktai kuriuos mokslėiviai vartoja/naudoja (šokoladas, batai, mobilus telefonas ir pan.);
Klausimų sąrašas kiekvienam produktui;
Rašikliai;
Pasaulio žemėlapis arba gaublys (nebūtinai).

INSTRUKCIJA: Suskirstykite mokinius į grupes po keturis – penkis asmenis, užtikrinkite interneto ryšį, kurio reikės atliekant užduotį. Pasiruoškite kiekvienai grupei po skirtingą daiktą ir klausimus bei kitas reikiamas priemones. Kiekvienai grupei paduokite po vieną daiktą/produktą ir klausimų sąrašą. Paaiškinkite, kad grupė turi atlikti tyrimą apie gautą daiktą/produktą ir atsakyti į pateiktus klausimus. Mokiniai gali sugalvoti atsakymus arba surasti informaciją internete. Kiekviena grupė savo atsakymus surašo į lapą.

Atlikus užduotį mokslėiviai pristato kitiems savo atsakymus ir ką pavyko sužinoti. Kiekviena grupė identifikuoja daikto/produkto pagaminimo šalį ir parodo ją žemėlapyje.

Idėjos galimiems klausimams

- o Kur daiktas/produktas buvo pagamintas?
- o Iš kokios medžiagos šis produktas?
- o Ar produktas yra kenksmingas aplinkai?
- o Ar produkto gamybai buvo naudojamos medžiagos iš skirtingų šalių? Kokių?
- o Ar naudojamos medžiagos buvo kaip nors apdorotos? Kaip?
- o Kaip produktas buvo pervežtas iš ten, kur buvo pagamintas?
- o Ar produktas turi daugiau nei vieną naudojimo funkciją? Ar galima panaudoti daugiau nei vieną kartą?
- o Kas atsitiks su šiuo produktu kai jis nebebus tinkamas naudoti?
- o Ar produktas gali būti panaudotas dar kam nors? Perdirbtas? Perduotas kitokiam naudojimui? Paaukotas?
- o Produktas yra prabangos ar kasdienio vartojimo daiktas?
- o Kas naudojasi šiuo daiktu/produktu?
- o Kai produktas bus nebevertojamas ar jis kels pavojų aplinkai?
- o Ar tinkamai buvo elgiamasi su žmonėmis, kurie gamino šį daiktą? Ar gamindami jie buvo apsaugoti nuo galimos rizikos?

Klausimai:

- *Ko išmokote atlikdami užduotį?*
- *Ar ši užduotis padidino supratimą apie atsakingą ir darnų gyvenimą? Kaip?*
- *Po kelių savaitių paprašykite mokslėivių dar kartą padiskutuoti apie tai, ar ši užduotis paskatino kaip nors keisti savo elgesį? Jei taip, tai kaip?*

Pasaulio žemėlapis

5c užduotis „Pirmo puslapio naujiena“

Pagal pasirinktas nuotraukas moksleiviai rašys straipsnius laikraščiui, kurių tikslas didinti atsakingo ir darnaus gyvenimo suvokimą. Moksleiviai išrinks geriausią istoriją, tinkančią pirmam laikraščio puslapiui.

 Darnaus vystymosi įgūdžiai	Normų suvokimo kompetencija; Strateginio mąstymo kompetencija; Bendradarbiavimo kompetencija; Integruoto problemų sprendimo kompetencija.
 Pamokos	Kalbos; Literatūra.
 Patarimai ir rekomendacijos	Jei norite, kad moksleiviai vartotų raktinius žodžius, galite pasinaudoti Atsakingo ir darnaus gyvenimo kortelėmis (8 priedas).
 Priemonės	Nuotraukų rinkinys (bent po vieną kiekvienam mokiniui); Rašikliai ir popierius arba kompiuteris straipsniui rašyti; Atsakingo ir darnaus gyvenimo kortelės (8 priedas).

INSTRUKCIJA: Pasiruoškite grupiniam darbui. Išdėliokite nuotraukas ant stalo arba ant žemės, kad mokiniai eidami ratu galėtų pamatyti visas nuotraukas ir pasirinkti. Paaiškinkite, kad kiekvienas turi įsivaizduoti esąs žurnalistu ir dirbantis laikraštyje apie atsakingą ir darnų gyvenimą.

Paprašykite kiekvieno moksleivio peržiūrėti nuotraukas ir pasirinkti labiausiai patikusią, kuri jų manymu tinkama pirmajam laikraščio puslapiui ir papildytų straipsnį, skirtą didinti sąmoningumą apie darnų ir atsakingą gyvenimą. Tuomet suskirstykite moksleivius į grupes maždaug po keturis ir paprašykite, kad kiekvienas savo grupelėje pasidalintų, kodėl mano, kad jo pasirinkta nuotrauka tinkama pirmajam laikraščio puslapiui. Paaiškinkite, kad kiekviena grupė turės:

- pasirinkti vieną nuotrauką;
- sukurti antraštę;
- parašyti trumpą straipsnį/istoriją, kurią papildys pasirinkta nuotrauka.

Istorija gali būti tikra arba išgalvota, tačiau svarbu, kad ji būtų susijusi su atsakingo ir darnaus gyvenimo tematika ir vienaip ar kitaip didintų skaitytojų sąmoningumą. Straipsnio/istorijos pavadinimo tema gali būti: gera naujiena, skatinimas keistis, išreikštas susirūpinimas arba katastrofos apžvalga.

Po to, kai kiekviena grupelė baigia rašyti savo straipsnį/istoriją, paprašykite, kad mokiniai savo straipsnius pristatytų vieni kitiems. Klausydamiesi moksleiviai turi įvertinti istorijas, kad išrinktų vieną, kuri bus skirta pirmajam laikraščio puslapiui. Esant poreikiui, istoriją galima rinkti balsuojant.

Galite paskatinti moksleivius paruošti ir sudaryti elektroninį ar spausdintą laikraštį, kuriame būtų patalpinti visi mokinių parašyti straipsniai.

Klausimai:

- *Ko išmokote atlikdami užduotį?*
- *Ar ši užduotis padidino sąmoningumą apie atsakingą ir darnų gyvenimą? Kaip?*
- *Po kelių savaičių paprašykite moksleivių dar kartą padiskutuoti apie tai, ar ši užduotis paskatino kaip nors keisti savo elgesį? Jei taip, tai kaip?*

5d užduotis „Raktiniai žodžiai“

Following suggested keywords, students brainstorm and make up a list of related films. They discuss what can be learned from the film about sustainable living.

 Darnaus vystymosi įgūdžiai	Normų suvokimo kompetencija; Savęs suvokimo kompetencija.
 Pamokos	Kalbos; Literatūra; Menas.
 Patarimai ir rekomencijos	Šiai veiklai galima naudoti įvairias medijų priemones, pvz. dainas, laikraščius ar žurnalus, knygas, TV programas, Youtube klipus. Ši užduotis taip pat gali būti kaip namų darbas, skirtas pabaigti/sudaryti sąrašą peržiūrėjus informaciją internete.
 Priemonės	Lapai (A4) skirti raktiniams žodžiams; Rašikliai ir popierius.

INSTRUKCIJA: kiekvieną raktinį žodį surašykite ant atskiro A4 formato lapo.

Raktinių žodžių pavyzdžiai:

- **Gamta** • **Tarša** • **Skurdas** • **Transportas**
- **Nusikaltimai** • **Žiniasklaida** • **Vartojimas** • **Liga**

Sukarpykite A4 formato lapą maždaug į keturias dalis, kad būtų kaip dėlionė. Iš viso turi būti tiek dalių, kiek yra mokinių, kad kiekvienas gautų po vieną.

Atsitiktine tvarka išdalinkite šias dalis moksleiviams ir paprašykite, kad jie susigrupuotų taip, jog iš lapo dalių susidėtų žodis.

Kiekviena grupė turi sudaryti kaip galima ilgesnį filmų, susijusių su jų raktiniu žodžiu, sąrašą. Šalia filmo pavadinimo reikia trumpai parašyti kaip šis filmas susijęs su raktiniu žodžiu, pvz.:

- Gal tai yra filmo dalis?
- Gal tai pagrindinė filmo tema?
- Kokias matote sąsajas?
- Ar filme yra paslėpta mintis?
- Ko galime iš filmo pasimokyti apie:
  - *atsakingą ir darnų gyvenimą;*
  - *žiniasklaidos įtaką atsakingam ir darniam gyvenimui.*

Kiekviena grupė sudariusi sąrašą pristato savo darbą ir idėjas.

Pavyzdžiai raktiniam žodžiui „**Žiniasklaida**“

Visa prezidento kariauna / All the President's Men – žurnalistų tiriamasis darbas apie Vatergeito skandalą; teigiamas žiniasklaidos vaidmuo.

Uodega vizgina šunį / Wag the dog – likus nedaug laiko iki rinkimų, Holivudo prodiuseris stengiasi užglaistyti sekso skandalą; pavyzdys kaip paprasta manipuliuoti visuomenės nuomone.

Socialinis tinklalapis / The Social Network – pagrindinė filmo tema – žiniasklaida; istorija apie tai, kaip sukuriami šiandien taip populiarūs socialiniai tinklai.

Seksas ir miestas / Sex and the city – serialas ir filmas apie moterį, kuri rašo straipsnius Niujorko laikraščiui; darbas laikraštyje atrodo labai lengvas ir nekeliantis streso.

Labas rytas, Vietname / Good morning, Vietnam – istorija apie amerikietį DJ'ų Vietnamo kare; jo radijo laidose ir naujienose kalbama apie tai, ko neišdrįstų pasakyti kiti.

Klausimai:

- *Ką išmokote ar sužinojote atlikdami šią užduotį?*
- *Ką dar norėtumėte sužinoti?*
- *Ar buvo kas nors, kas jus nustebino atliekant užduotį?*

8 Priedas – užduotims: „Kieno ši istorija?“ ir „Pirmo puslapio naujiena“ ATSAKINGO IR DARNAUS GYVENIMO KORTELĖS

<p>VARTOJIMAS</p> <p><i>Raktiniai žodžiai</i></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr><td>Poreikiai</td><td>Norai</td></tr> <tr><td>Darnus</td><td>Nedarnus</td></tr> <tr><td>Maistas</td><td>Paslaugos</td></tr> <tr><td>Išteklių efektyvumas</td><td>Atsakingas</td></tr> <tr><td>Vartotojo elgesys</td><td>Sveikata</td></tr> <tr><td>Minimizavimas</td><td>Ligos/sergamumas</td></tr> <tr><td>Atliekos</td><td>Nepakankamumas</td></tr> <tr><td>Alkis</td><td>Nutukimas</td></tr> <tr><td>Produkcija</td><td>Pašalinimas</td></tr> <tr><td>Anglies dioksidas</td><td>Remontuoti</td></tr> <tr><td>Perdirbti</td><td>Antrinis panaudojimas</td></tr> <tr><td>Sumažinti</td><td>Godumas</td></tr> <tr><td>Tekstilė</td><td>Prekės</td></tr> <tr><td>Mada</td><td>Dizainas</td></tr> <tr><td>Energija</td><td>Skola</td></tr> <tr><td>Vanduo</td><td>Kelionė</td></tr> <tr><td>Atsakinga prekyba</td><td>Dovana</td></tr> <tr><td>Vietinė produkcija</td><td>Darbas</td></tr> </table>	Poreikiai	Norai	Darnus	Nedarnus	Maistas	Paslaugos	Išteklių efektyvumas	Atsakingas	Vartotojo elgesys	Sveikata	Minimizavimas	Ligos/sergamumas	Atliekos	Nepakankamumas	Alkis	Nutukimas	Produkcija	Pašalinimas	Anglies dioksidas	Remontuoti	Perdirbti	Antrinis panaudojimas	Sumažinti	Godumas	Tekstilė	Prekės	Mada	Dizainas	Energija	Skola	Vanduo	Kelionė	Atsakinga prekyba	Dovana	Vietinė produkcija	Darbas	<p>VIETOS IR GLOBALI BENDRUOMENĖ</p> <p><i>Raktiniai žodžiai</i></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr><td>Socialinis vienetas</td><td>Istorija</td></tr> <tr><td>Bendravimas</td><td>Švietimas</td></tr> <tr><td>Apsauga</td><td>Lygybė</td></tr> <tr><td>Būstas</td><td>Parama</td></tr> <tr><td>Gyvenvietė</td><td>Pastatas</td></tr> <tr><td>Miestelis</td><td>Prekyba</td></tr> <tr><td>Miestas</td><td>Šeima</td></tr> <tr><td>Kaimas</td><td>Mokykla</td></tr> <tr><td>Lūšna</td><td>Ekonomika</td></tr> <tr><td>Sanitarija</td><td>Sveikata</td></tr> <tr><td>Tapatybė</td><td>Moralė</td></tr> <tr><td>Kultūra</td><td>Ryšiai</td></tr> <tr><td>Skola</td><td>Pagalba</td></tr> <tr><td>Organizacija</td><td>Socializacija</td></tr> <tr><td>Vietos gyventojas</td><td>Skurdas</td></tr> <tr><td>Kaimiškas</td><td>Miestietiškas</td></tr> <tr><td>Kultūra</td><td>Lenktynės</td></tr> <tr><td>Lytis</td><td>Darbo sąlygos</td></tr> <tr><td>Vaikų darbas</td><td>Atsakomybė</td></tr> </table>	Socialinis vienetas	Istorija	Bendravimas	Švietimas	Apsauga	Lygybė	Būstas	Parama	Gyvenvietė	Pastatas	Miestelis	Prekyba	Miestas	Šeima	Kaimas	Mokykla	Lūšna	Ekonomika	Sanitarija	Sveikata	Tapatybė	Moralė	Kultūra	Ryšiai	Skola	Pagalba	Organizacija	Socializacija	Vietos gyventojas	Skurdas	Kaimiškas	Miestietiškas	Kultūra	Lenktynės	Lytis	Darbo sąlygos	Vaikų darbas	Atsakomybė						
Poreikiai	Norai																																																																																
Darnus	Nedarnus																																																																																
Maistas	Paslaugos																																																																																
Išteklių efektyvumas	Atsakingas																																																																																
Vartotojo elgesys	Sveikata																																																																																
Minimizavimas	Ligos/sergamumas																																																																																
Atliekos	Nepakankamumas																																																																																
Alkis	Nutukimas																																																																																
Produkcija	Pašalinimas																																																																																
Anglies dioksidas	Remontuoti																																																																																
Perdirbti	Antrinis panaudojimas																																																																																
Sumažinti	Godumas																																																																																
Tekstilė	Prekės																																																																																
Mada	Dizainas																																																																																
Energija	Skola																																																																																
Vanduo	Kelionė																																																																																
Atsakinga prekyba	Dovana																																																																																
Vietinė produkcija	Darbas																																																																																
Socialinis vienetas	Istorija																																																																																
Bendravimas	Švietimas																																																																																
Apsauga	Lygybė																																																																																
Būstas	Parama																																																																																
Gyvenvietė	Pastatas																																																																																
Miestelis	Prekyba																																																																																
Miestas	Šeima																																																																																
Kaimas	Mokykla																																																																																
Lūšna	Ekonomika																																																																																
Sanitarija	Sveikata																																																																																
Tapatybė	Moralė																																																																																
Kultūra	Ryšiai																																																																																
Skola	Pagalba																																																																																
Organizacija	Socializacija																																																																																
Vietos gyventojas	Skurdas																																																																																
Kaimiškas	Miestietiškas																																																																																
Kultūra	Lenktynės																																																																																
Lytis	Darbo sąlygos																																																																																
Vaikų darbas	Atsakomybė																																																																																
<p>BIOJVAIROVĖ</p> <p><i>Raktiniai žodžiai</i></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr><td>Aplinka</td><td>Ekosistema</td></tr> <tr><td>Darnus</td><td>Nuvertėjimas</td></tr> <tr><td>Tarša</td><td>Suskaidymas</td></tr> <tr><td>Gyvenimo būdas</td><td>Varžybos</td></tr> <tr><td>Gundymas</td><td>Augmenija</td></tr> <tr><td>Rūšis</td><td>Vietinis</td></tr> <tr><td>Rezervas</td><td>Poilsis</td></tr> <tr><td>Apsauga</td><td>Buveinė</td></tr> <tr><td>Abipusis sugyvenimas</td><td>Eksplotacija</td></tr> <tr><td>Reguliavimas</td><td>Balansas</td></tr> <tr><td>Gyvūnai</td><td>Išnykęs</td></tr> <tr><td>Augalai</td><td>Populiacija</td></tr> <tr><td>Genai</td><td>Kraštovaizdis</td></tr> <tr><td>Procedūra</td><td>Invazinės rūšys</td></tr> <tr><td>Sunaikinimas</td><td>Žmogaus įtaka</td></tr> <tr><td>Evoliucija</td><td>Pavyzdinės rūšys</td></tr> <tr><td>Renaturacija</td><td>Klimato kaita</td></tr> <tr><td>Temperatūra</td><td>Medžioklė</td></tr> <tr><td>Atsakomybė</td><td>Ekosistemų nauda</td></tr> <tr><td>Maisto tinklas</td><td>Ūkininkavimas</td></tr> </table>	Aplinka	Ekosistema	Darnus	Nuvertėjimas	Tarša	Suskaidymas	Gyvenimo būdas	Varžybos	Gundymas	Augmenija	Rūšis	Vietinis	Rezervas	Poilsis	Apsauga	Buveinė	Abipusis sugyvenimas	Eksplotacija	Reguliavimas	Balansas	Gyvūnai	Išnykęs	Augalai	Populiacija	Genai	Kraštovaizdis	Procedūra	Invazinės rūšys	Sunaikinimas	Žmogaus įtaka	Evoliucija	Pavyzdinės rūšys	Renaturacija	Klimato kaita	Temperatūra	Medžioklė	Atsakomybė	Ekosistemų nauda	Maisto tinklas	Ūkininkavimas	<p>KLIMATO KAITA</p> <p><i>Raktiniai žodžiai</i></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr><td>Energija</td><td>Anglies dioksidas</td></tr> <tr><td>Kasamas kuras</td><td>Šiltnamio dujos</td></tr> <tr><td>Teršalai</td><td>Globalus atšilimas</td></tr> <tr><td>Toksiškas</td><td>Transportas</td></tr> <tr><td>Natūralus</td><td>Šildymas</td></tr> <tr><td>Ištekliai</td><td>Ekstremalus</td></tr> <tr><td>Orų specifika</td><td>Atmosfera</td></tr> <tr><td>Vanduo</td><td>Globalus</td></tr> <tr><td>Vandenynas</td><td>Temperatūra</td></tr> <tr><td>Ledas</td><td>Emisijos</td></tr> <tr><td>Lietus</td><td>Jūros lygis</td></tr> <tr><td>Sniegas</td><td>Migracija</td></tr> <tr><td>Vėjas</td><td>Potvynis</td></tr> <tr><td>Sausra</td><td>Gaisrai</td></tr> <tr><td>Sveikata</td><td>Atsakomybė</td></tr> <tr><td>Darnumas</td><td>Išnykimas</td></tr> <tr><td>Sunaikinimas</td><td>Skurdas</td></tr> <tr><td>Badas</td><td>Adaptacija</td></tr> <tr><td>Konfliktas</td><td>Ateitis</td></tr> <tr><td>Ūkininkavimas</td><td>Miškų naikinimas</td></tr> </table>	Energija	Anglies dioksidas	Kasamas kuras	Šiltnamio dujos	Teršalai	Globalus atšilimas	Toksiškas	Transportas	Natūralus	Šildymas	Ištekliai	Ekstremalus	Orų specifika	Atmosfera	Vanduo	Globalus	Vandenynas	Temperatūra	Ledas	Emisijos	Lietus	Jūros lygis	Sniegas	Migracija	Vėjas	Potvynis	Sausra	Gaisrai	Sveikata	Atsakomybė	Darnumas	Išnykimas	Sunaikinimas	Skurdas	Badas	Adaptacija	Konfliktas	Ateitis	Ūkininkavimas	Miškų naikinimas
Aplinka	Ekosistema																																																																																
Darnus	Nuvertėjimas																																																																																
Tarša	Suskaidymas																																																																																
Gyvenimo būdas	Varžybos																																																																																
Gundymas	Augmenija																																																																																
Rūšis	Vietinis																																																																																
Rezervas	Poilsis																																																																																
Apsauga	Buveinė																																																																																
Abipusis sugyvenimas	Eksplotacija																																																																																
Reguliavimas	Balansas																																																																																
Gyvūnai	Išnykęs																																																																																
Augalai	Populiacija																																																																																
Genai	Kraštovaizdis																																																																																
Procedūra	Invazinės rūšys																																																																																
Sunaikinimas	Žmogaus įtaka																																																																																
Evoliucija	Pavyzdinės rūšys																																																																																
Renaturacija	Klimato kaita																																																																																
Temperatūra	Medžioklė																																																																																
Atsakomybė	Ekosistemų nauda																																																																																
Maisto tinklas	Ūkininkavimas																																																																																
Energija	Anglies dioksidas																																																																																
Kasamas kuras	Šiltnamio dujos																																																																																
Teršalai	Globalus atšilimas																																																																																
Toksiškas	Transportas																																																																																
Natūralus	Šildymas																																																																																
Ištekliai	Ekstremalus																																																																																
Orų specifika	Atmosfera																																																																																
Vanduo	Globalus																																																																																
Vandenynas	Temperatūra																																																																																
Ledas	Emisijos																																																																																
Lietus	Jūros lygis																																																																																
Sniegas	Migracija																																																																																
Vėjas	Potvynis																																																																																
Sausra	Gaisrai																																																																																
Sveikata	Atsakomybė																																																																																
Darnumas	Išnykimas																																																																																
Sunaikinimas	Skurdas																																																																																
Badas	Adaptacija																																																																																
Konfliktas	Ateitis																																																																																
Ūkininkavimas	Miškų naikinimas																																																																																